

- 4.1 หลักสูตรหลัก จำนวน 1 หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตร การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตข้าว
4.2 หลักสูตรบังคับ จำนวน 1 หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตร เกษตรผสมผสาน
4.3 หลักสูตรเสริม จำนวน 1 หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตร บัญชีต้นทุนการปลูกข้าว

4.4 หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน 1 หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิตข้าว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตข้าวให้กับเกษตรกรไปปฏิบัติ
2. เพื่อให้การทำให้เกษตรกรสามารถผลิตข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้น

เนื้อหาและรูปแบบการถ่ายทอด

การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตข้าว โดยการปฏิบัติที่เหมาะสมในการทำนา ดังนี้

1. ลดการใช้เมล็ดพันธุ์ ทำให้เกษตรกรได้รับผลผลิตที่ดีทั้งคุณภาพและปริมาณ โดยใช้ต้นทุน

อย่างเหมาะสม

เลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เหมาะสม ได้แก่ เลือกเมล็ดพันธุ์ดีมีคุณภาพไม่มีพันธุ์ปน ใช้พันธุ์ที่ได้รับ

การรับรอง มีความงอกมากกว่า 80%

อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ที่เหมาะสม

- นาหว่าน 15 - 25 กก./ไร่ นาดำ 10 - 15 กก./ไร่

2. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

รู้จักปุ๋ยเคมี N - P - K

N : ไนโตรเจน การแตกกอ การเจริญทางใบ เมล็ดเต็มมีน้ำหนัก

P : ฟอสฟอรัส การเจริญของลำต้น ระบบราก การออกดอก

K : โพแทสเซียม การสะสมอาหาร ต้นข้าวแข็งแรง ทนทานโรคและแมลง

วิธีการใส่ปุ๋ยเคมีให้ได้ผลดีที่สุด คือ ถูกสูตร ถูกอัตรา ถูกเวลา และถูกวิธี

3. ลดการใช้สารเคมี

สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี

- การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา (ราเขียว) กำจัดโรคพืช ทำลายเชื้อราโรคพืช และป้องกัน

ทำให้พืชมีความต้านทานโรคพืช เช่นโรคเมล็ดเน่า โรครากเน่า โรคเมล็ดด่าง โรคใบไหม้ โรคใบจุดสีน้ำตาล และเพิ่มการเจริญเติบโตของพืช

- การใช้เชื้อราบิวเวอร์เรีย (ราขาว) กำจัดแมลง ทำลายแมลงได้หลายชนิด เช่น แมลงหวี่

ขาว เพลี้ยไฟ ไรแดง เพลี้ยอ่อน เพลี้ยกระโดด ตั๊กแตน หนอนศัตรูพืช ไม่มีพิษตกค้าง และใช้ได้ทุกระยะการเติบโตของพืช

- แมลงศัตรูธรรมชาติ (แมลงดี) ได้แก่ แมงมุม, แมลงหางหนีบ, ตัวเต่าลาย, แมลงปอ, มวนพิฆาต
- แมลงศัตรูพืช (แมลงร้าย) ได้แก่ หนอนกอข้าว, เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล, หนอนห่อใบข้าว, เพลี้ยไฟ

4. เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

การหมักฟางบำรุงดิน

- ปล่อยน้ำเข้าแปลงนาพอท่วม เกลี่ยฟางหรือไถกลบให้ฟางแบนราบติดพื้น
- ลดเวลาการหมักฟางโดยใช้ พ.ด.2 อัตรา 5 ลิตร/ไร่ กากน้ำตาล 5 กก./ไร่ 200 ลิตร และ

หวานปุยยูเรีย 5 กก./ไร่

- รักษาระดับน้ำอย่าให้แห้งหมักไว้ 7 – 15 วัน หรือทิ้งไว้จนข้าวเริ่ม ข้าววัชพืชงอก
- เมื่อฟางย่อยสลายดีแล้วจึงไถป้อนทำการเพาะปลูกต่อไป
- ฟางข้าว 1 ตัน มีธาตุอาหาร N = 5.4 กก. P = 1.1 กก. K = 14.5 กก. และธาตุอาหารอื่นๆ 10 กว่าชนิด
- การปลูกพืชบำรุงดิน ได้แก่ ปอเทือง, ถั่วพุ่ม, ถั่วเขียว

5. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอหนองเรือ ได้มีบทบาทในการวางแผนพัฒนาด้านการเกษตรในระดับพื้นที่ที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของแต่ละท้องถิ่น และตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรในชุมชน โดยศพก. มีบทบาทและแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวทางและวิธีการเข้าร่วมจัดทำแผนดังนี้ :

1. จัดทำข้อมูล จากเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรในพื้นที่ ผู้นำ เพื่อรวบรวมข้อมูล ทั้งในด้านปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ถูกนำไปวิเคราะห์และจัดทำเป็นข้อมูลต่อไป

2. การนำข้อมูล เข้าร่วมประชุมหารือร่วมกับคณะกรรมการระดับอำเภอ ศพก. เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล สะท้อนปัญหา และเสนอแนวทางการพัฒนา โดยมีการนำข้อมูลจากพื้นที่ เช่น ปัญหาน้ำท่วม การเปลี่ยนแปลงของตลาด และความต้องการของเกษตรกร มาใช้ประกอบการวางแผน

3. การจัดทำข้อเสนอแผนงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศพก. ได้ร่วมมือกับสำนักงานเกษตรอำเภอ หน่วยงานวิชาการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดทำข้อเสนอแผนงานที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด โดยเน้นการบูรณาการระหว่างการผลิต การตลาด และการพัฒนาทักษะเกษตรกรให้กับระดับจังหวัดต่อไป

6. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอหนองเรือ วิธีการจัดทำแผนฯ

1. การเตรียมความพร้อม

- 1.1 จัดประชุมหารือคณะกรรมการศพก., ศพก.เครือข่าย
- 1.2 ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนา
- 1.3 กำหนดแนวทางการพัฒนาและแผนการดำเนินงาน

2. การพัฒนาศักยภาพ ศพก. ได้แก่ การปรับปรุงฐานเรียนรู้, แปลงเรียนรู้, หลักสูตรเรียนรู้,

ข้อมูลประจำศูนย์

เกษตรกรต้นแบบ

**ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น**

แบบฝึกหัดที่ 1: การปลูกข้าว
062-1453281
สถานที่ตั้ง: หมู่ 3 ตำบลหนองเรือ
อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
พิกัด: 17° 10' 00" N 102° 00' 00" E

สินค้าหลัก
ข้าว (พันธุ์ข้าวเจ้าหอม)
1,500 ไร่
มูลค่าเพิ่ม: 15,751 บาท

หลักสูตรการเรียนรู้

1. การกำหนดระบบการผลิตข้าวแบบยั่งยืน
2. การจัดการน้ำในแปลงนาข้าว
3. การเลือกพันธุ์ข้าว
4. การจัดการศัตรูพืช
5. การปลูกข้าว

แปลงเรียนรู้ การจัดการน้ำในแปลงนาข้าว

ฐานเรียนรู้

1. การเลือกพันธุ์ข้าว
2. การจัดการน้ำในแปลงนาข้าว
3. การปลูกข้าว
4. การจัดการศัตรูพืช

สนับสนุนโดย: สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

3. การให้บริการของ ศพก. ได้แก่ การให้บริการข้อมูลข่าวสาร การให้บริการทางด้านการเกษตร การแก้ไขปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน

4. การอบรมเกษตรกร

4.1 การอบรมเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ของ ศพก.

4.2 สรุปผลการฝึกอบรม

5. ติดตามประเมินผลและรายงานความก้าวหน้า

5.1 รายงานความก้าวหน้า

5.2 สรุปผลการดำเนินงาน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

1.1 แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

1) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายปาฏิหาริย์ บุญชาย อายุ 58 ปี บ้านเลขที่ 43/1 หมู่ 3 บ้านหนองหว้า ตำบลยางคำ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เบอร์โทรศัพท์ 062-1453281 พื้นที่ทั้งหมด 18 ไร่ ไร่นาสวนผสม จำนวน 12 ไร่ สระน้ำ จำนวน 2 ไร่ เป็นเกษตรกรต้นแบบเจ้าของแปลงเรียนรู้ เป็นเกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ในด้านการลดต้นทุนการผลิตข้าว และแนวความคิดในการลดต้นทุนการผลิตข้าว โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน นอกจากการทำนาแล้วยังทำกิจกรรมไร่นาสวนผสม มีทั้งการปลูกไม้ผล ไม้เศรษฐกิจ พืชผัก ปศุสัตว์ เลี้ยงปลา ซึ่งสามารถเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ในชุมชนเป็นอย่างดี

2) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงจากการทำการเกษตรแบบดั้งเดิมสู่การใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยี ซึ่งทำให้เกษตรกรต้นแบบของ ศพก. อำเภอนองเรือ ต้องปรับตัวและแสวงหาแนวทางใหม่ในการทำการเกษตร โดยมีปัจจัยสำคัญ คือ ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ผลผลิตไม่สม่ำเสมอและคุณภาพไม่ตรงตามความต้องการของตลาด ภัยธรรมชาติและสภาพอากาศที่แปรปรวน การขาดช่องทางการตลาดและอำนาจต่อรอง จำนวนแรงงานลดลง และความจำเป็นในการเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิตสูงขึ้น จึงเป็นสาเหตุให้เกษตรกรต้นแบบต้องมีการปรับตัวเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

1.2 รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

1) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอนองเรือ ได้มีการนำหลักวิชาการและเทคโนโลยีการเกษตรมาปรับใช้ เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยมีแนวทางการประยุกต์ใช้ดังนี้

(1) การลดปัญหาเรื่องดิน มีการวิเคราะห์คุณภาพดินก่อนปลูกพืช และปรับปรุงดินด้วยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตจากเศษใบไม้และมูลสัตว์ในชุมชน ซึ่งช่วยฟื้นฟูโครงสร้างดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุ และลดการพังทลายปุ๋ยเคมี

(2) การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ระบบโซลาร์เซลล์ร่วมกับแหล่งน้ำภายในศูนย์เรียนรู้ฯ มาใช้ในการบริหารจัดการการใช้น้ำภายในศูนย์เรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

(3) การลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ที่คัดเลือกเองในชุมชน การผลิตปุ๋ยหมักและสารชีวภาพจากวัสดุท้องถิ่น เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อควบคุมโรคพืชและแมลงศัตรูพืชโดยไม่ต้องใช้สารเคมี

(4) การเพิ่มผลผลิตและคุณภาพ ปรับเปลี่ยนวิธีการปลูก เช่น การปลูกข้าวแบบต้นกล้าคุณภาพ การปลูกพืชหลังนาแบบหมุนเวียน

2) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

(1) การศึกษาข้อมูลและปัญหาในพื้นที่ การสำรวจสภาพพื้นที่ เช่น คุณภาพดิน ปริมาณน้ำ ความเสี่ยงจากศัตรูพืช และความต้องการของตลาด เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม

(2) การเลือกเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เหมาะสม พิจารณาเทคโนโลยีที่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด เช่น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อปรับปรุงดิน การใช้ระบบน้ำหยดเพื่อลดการใช้น้ำ หรือการใช้เชื้อจุลินทรีย์ควบคุมโรคพืชแทนสารเคมี

(3) การทดลองและปรับใช้ในแปลงเรียนรู้ นำเทคโนโลยีที่เลือกมาทดลองใช้ในพื้นที่จริง โดยเริ่มจากขนาดเล็กเพื่อประเมินผล เช่น ทดลองใช้ปุ๋ยหมักในแปลงผัก หรือทดลองปลูกพืชร่วมกับพืชไล่แมลง เพื่อดูผลกระทบต่อการเจริญเติบโตและการระบาดของศัตรูพืช

(4) การขยายผลและถ่ายทอดความรู้ เมื่อได้ผลลัพธ์ที่ดี เกษตรกรต้นแบบจะนำองค์ความรู้ไปถ่ายทอดให้กับเกษตรกรรายอื่นผ่านกิจกรรมของ ศพก. เช่น การจัดอบรม การสาธิตในแปลงเรียนรู้ และการจัดทำสื่อความรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและขยายผลในระดับชุมชน

3) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ขั้นตอนการทำการเกษตร ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1: การวิเคราะห์ดินก่อนปลูก

1. เก็บตัวอย่างดินจากแปลงปลูก โดยใช้วิธีสุ่มจากหลายจุดในแปลง แล้วนำมาผสมให้เป็นตัวอย่างรวม

2. ส่งตัวอย่างดินไปยังหน่วยงานที่ให้บริการวิเคราะห์ดิน เช่น สำนักงานพัฒนาที่ดิน หรือศูนย์บริการวิชาการเกษตร

3. รวบรวมการวิเคราะห์ ซึ่งจะระบุค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH), ปริมาณธาตุอาหารหลัก (N-P-K), อินทรีย์วัตถุ และความเค็มของดิน

4. นำผลวิเคราะห์มาวางแผนการให้ปุ๋ย โดยเลือกชนิดและปริมาณปุ๋ยให้เหมาะสมกับความต้องการของพืชและสภาพดิน เช่น หากดินขาดโพแทสเซียม ก็เน้นใช้ปุ๋ยสูตรที่มี K สูง

ขั้นตอนที่ 2: การปรับปรุงดินตามผลวิเคราะห์

1. ใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและปรับโครงสร้างดิน
2. ปรับ pH ดิน เช่น หากดินเป็นกรดมาก อาจใช้ปูนขาวเพื่อปรับสภาพ
3. จัดการระบบน้ำ เพื่อป้องกันการชะล้างธาตุอาหารและควบคุมความชื้นให้เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3: การเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสม

1. ศึกษาสภาพภูมิอากาศและฤดูกาลในพื้นที่ เช่น ปริมาณฝน อุณหภูมิ และความชื้น
2. เลือกพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพแวดล้อม เช่น พันธุ์ข้าวที่ทนน้ำท่วม หรือพันธุ์ถั่วที่ทนแล้ง
3. เลือกพันธุ์ที่ต้านทานโรคและแมลง โดยอิงจากข้อมูลวิชาการ เช่น พันธุ์อ้อยที่ต้านทานโรคใบไหม้ หรือพันธุ์เห็ดที่ทนต่อเชื้อรา

ขั้นตอนที่ 4: การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

1. เฝ้าระวังและตรวจสอบแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อดูสัญญาณการระบาดของ
2. ใช้วิธีป้องกันเชิงกลและชีวภาพก่อนใช้สารเคมี เช่น ปลูกพืชไล่แมลง ใช้กับดักแมลง หรือปล่อยแมลงตัวห้ำ
3. หากจำเป็นต้องใช้สารเคมี ให้เลือกใช้ตามคำแนะนำของนักวิชาการ และใช้ในปริมาณที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการดื้อยาและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 5: การบันทึกข้อมูลและประเมินผล

1. บันทึกข้อมูลการใช้ปุ๋ย พันธุ์พืช และการจัดการต่าง ๆ เพื่อใช้ในการประเมินผลผลิตและต้นทุน
2. ประเมินผลหลังการเก็บเกี่ยว เช่น ผลผลิตต่อไร่ คุณภาพผลผลิต และต้นทุนรวม
3. ปรับปรุงแนวทางการผลิตในรอบถัดไป โดยอิงจากข้อมูลจริงและคำแนะนำจาก

เจ้าหน้าที่เกษตร

2. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

2.1 สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

1) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 3 ชนิด ประกอบด้วย

1.1) ข้าว	พื้นที่ปลูก	จำนวน	12	ไร่
1.2) ผักบุ้งแก้ว	พื้นที่ปลูก	จำนวน	1	ไร่
1.3) ถั่วเขียว	พื้นที่ปลูก	จำนวน	1	ไร่

2) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 3 ชนิด ประกอบด้วย

2.1) ปลานิล	จำนวน	2,000	ตัว
2.2) ปลาดุก	จำนวน	1,000	ตัว
2.3) กบ	จำนวน	2	บ่อ

3) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 2 ชนิด ประกอบด้วย

3.1) โค	จำนวน	7	ตัว
3.2) สุกร	จำนวน	10	ตัว

2.2 ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

1) สินค้าข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

1.1)	ค่าไถ	เป็นเงิน	700	บาท/ไร่
1.2)	ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	เป็นเงิน	250	บาท/ไร่
1.3)	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	เป็นเงิน	200	บาท/ไร่
1.4)	ค่าปุ๋ย	เป็นเงิน	200	บาท/ไร่
1.5)	ค่าเกี่ยวข้าว	เป็นเงิน	800	บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต		2,150	บาท/ไร่	
รายได้		4,200	บาท/ไร่	

2.3 รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- 1) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....รายได้จากการปลูกผักบุ้งแก้ว.....
เฉลี่ยรายได้วันละ.....300.....บาท/วัน
- 2) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ขายมูลโค.....มูลสุกร.....
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....400.....บาท/สัปดาห์
- 3) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....
เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน
- 4) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าว
เฉลี่ยรายได้ปีละ 80,000 บาท/ปี

2.4 ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

การได้เข้าร่วมเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอหนองเรือ ทำให้ได้เข้าร่วมประชุม อบรม และร่วมทำกิจกรรม ทั้งในส่วนของหน่วยงานสำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอ รวมถึงหน่วยงานภาคีอื่นๆ ทำให้ได้รับรู้ข่าวสาร ความรู้ และโอกาสต่างๆ และเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอด เทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการและการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้ง การให้บริการทางการเกษตร เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ และที่สำคัญเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

3.1 เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอหนองเรือ ได้นำหลักวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร โดยมุ่งเน้นการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ได้แก่ การใช้สารชีวภัณฑ์ เพื่อลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ การใช้ผลวิเคราะห์ดินในการวางแผนการใช้ปุ๋ย ซึ่งช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีเกินความจำเป็น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น เศษฟางและเปลือกผลไม้ มาทำปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน และลดปริมาณขยะในแปลงเกษตร ส่งผลให้ชุมชนมีความตระหนักรู้มากขึ้นและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันใน

เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของตนเอง

3.2 ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น เศษฟางและเปลือกผลไม้ มาทำปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินและลดปริมาณขยะในแปลงเกษตร

4. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

4.1 ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

4.1.1 มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ เพื่อนำมาใช้ต่อการวางแผนการผลิตทางการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น โดยเฉพาะการเลือกชนิดพืชที่เหมาะสมกับฤดูกาล การจัดการน้ำในช่วงแล้งหรือฝนตกหนัก และการปรับปรุงดินให้เหมาะกับการปลูกพืชแต่ละชนิด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ถูกนำมาใช้ในการวางแผนกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ได้

4.1.2 การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมภายใต้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) โดยเปิดพื้นที่เป็นจุดอบรมและศึกษาดูงานให้แก่เกษตรกรในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงอย่างต่อเนื่อง และให้หน่วยงานภาคีต่างๆ ได้เข้ามาใช้พื้นที่ภายในศูนย์เพื่อเป็นสถานที่ในการอบรม ฝึกปฏิบัติ และศึกษาดูงาน เนื้อหาการอบรมเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร และได้ทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ เช่น การทำการเกษตรผสมผสาน การทำบัญชีครัวเรือน เป็นต้น ทั้งในรูปแบบการบรรยาย การสาธิต และการฝึกปฏิบัติจริงในแปลงเกษตร เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และเปิดโอกาสให้เกษตรกรแลกเปลี่ยนประสบการณ์ นอกจากนี้ ยังมีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานให้แก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และกลุ่มเกษตรกรจากพื้นที่อื่น ๆ ที่สนใจเข้ามาเรียนรู้แนวทางการทำเกษตรซึ่งป็น

การเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตร สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่อย่างยั่งยืน

4.1.3 การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

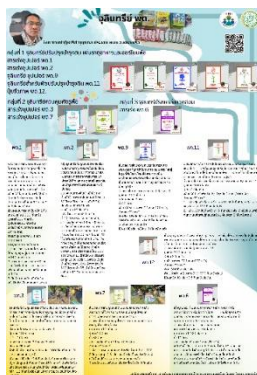
การเป็นที่ปรึกษาและผู้ให้บริการด้านการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่ โดยใช้ความรู้จากการที่ได้เข้าร่วมประชุม อบรม และร่วมทำกิจกรรม ทั้งในส่วนของหน่วยงานสำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอ รวมถึงหน่วยงานภาคีอื่นๆ และประสบการณ์จริง เพื่อช่วยเกษตรกรแก้ไขปัญหา เช่น การลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต การระบาดของโรคพืชและแมลง การจัดการดินที่เสื่อมสภาพ การทำบัญชีครัวเรือน พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสถานีพัฒนาที่ดิน เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติม นอกจากนี้ ยังเป็นจุดรับเรื่องร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากเกษตรกรในชุมชน นำข้อมูลที่ได้รับไปประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน เช่น ปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่เกษตร ปัญหาการเข้าถึงเมล็ดพันธุ์ หรือปัญหาด้านราคาผลผลิต เป็นต้น

4.1.4 การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

จากการที่ได้เข้าร่วมประชุม อบรม และร่วมทำกิจกรรม ทั้งในส่วนของหน่วยงานสำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอ รวมถึงหน่วยงานภาคีอื่นๆ ทำให้ได้รับรู้ความรู้และข่าวสาร ได้ดำเนินการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารและวิชาการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตร เช่น ราคาผลผลิตในตลาด การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ การแจ้งเตือนโรคและแมลงศัตรูพืช รวมถึงนโยบายหรือโครงการสนับสนุนจากภาครัฐ รวมถึงข้อมูลด้านวิชาการที่เกษตรกรให้ความสนใจ เช่น การจัดการดินและน้ำ การใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ การลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต

4.1.5 การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)ได้ดำเนินการขยายผลองค์ความรู้ด้านการเกษตรไปสู่การปฏิบัติของเกษตรกรในพื้นที่ โดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านทางหอกระจายข่าว การสาธิตในแปลงเรียนรู้ เป็นต้น เกษตรกรในชุมชนได้เริ่มนำองค์ความรู้ไปปรับใช้จริง เช่น การใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมโรคและแมลง การปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ การปลูกพืชหมุนเวียน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเกษตรที่มีความยั่งยืนและสามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.6 การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

ภายในกิจกรรมทางการเกษตรภายในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ได้การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกรในพื้นที่ เช่น การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดการใช้สารเคมีเกินความจำเป็น การส่งเสริมการใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น เศษฟาง เศษพืช และเปลือกผลไม้ มาทำปุ๋ยหมัก ซึ่งช่วยลดปริมาณขยะในแปลงเกษตรและเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ขณะเดียวกันก็มีการจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การบริหารน้ำโดยใช้ระบบโซลาร์เซลล์ การเก็บน้ำฝน และการฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อให้สามารถใช้น้ำได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

4.1.7 บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง ได้เป็นผู้เข้าร่วมประชุม อบรม และร่วมทำกิจกรรม ทั้งในส่วนของหน่วยงานสำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอ รวมถึงหน่วยงานภาคีอื่นๆ ทำให้ได้รับรู้ข่าวสาร ความรู้ และโอกาสต่างๆ และเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการและการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้ง การให้บริการทางการเกษตร เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ และที่สำคัญ เป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

4.2 ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

4.2.1 ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

ศพก. ได้ดำเนินการให้บริการทางการเกษตร เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ ให้เกษตรกรได้รับรู้ข่าวสารทันต่อเหตุการณ์ให้เป็นปัจจุบัน และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

4.2.2 ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

1) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

นำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมอบรม ประชุม สัมมนา จากหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำมาถ่ายทอดให้กับคณะกรรมการ ศพก.ระดับอำเภอ กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ และเกษตรกรผู้สนใจให้ได้รับความรู้ เพื่อนำไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเองต่อไป

2) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ได้เสียสละเวลา แรงกาย แรงใจ และความรู้ความสามารถในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของชุมชน เช่น การเปิดพื้นที่ส่วนตัวเป็นแปลงเรียนรู้สำหรับเกษตรกร การจัดกิจกรรมอบรมโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย การเข้าร่วมอบรม ประชุม สัมมนา จากหน่วยงานต่างๆ การสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชน สนับสนุนการผลิตที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน และช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรได้รับการสนับสนุน

5. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

เดินทีละก้าว กินข้าวทีละคำ ทำทีละอย่าง

ส่วนที่ 4 ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

1. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- 1) นางโสมฉาย คลังแสง เกษตรอำเภอหนองเรือ
- 2) นายชัชวาลย์ ทุมแถว นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- 3) นางอนงค์พรรณ มีเทพนัก วิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- 4) นายเดชา ศรีเชียงษา วิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- 5) นางสาวจุไรรัตน์ ทวีผ่อง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
- 6) นางบุญนิษา พรหมแพง เจ้าพนักงานธุรการ

2. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- 1) การสอบถาม
- 2) แบบสัมภาษณ์
- 3) ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- 4) การร่วมกันเสนอความคิดและวิเคราะห์ข้อมูล

3. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

โอกาสและเวลาที่ตรงกันในการถอดบทเรียน

*****หมายเหตุ** 1. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

2. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

กิจกรรมภายในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าการเกษตร

เกษตรกรต้นแบบ

นายปฎิหารีย์ บุญชาย
☎ 062-1453281
สถานที่ตั้ง เลขที่ 43/1 หมู่ 3 ตำบลยางคำ
อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
📍 X = 236048Y = 1815165 Zone = 48

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

สินค้าหลัก

ข้าว เกษตรกรเป้าหมาย
1,550 ราย
พื้นที่เป้าหมาย 15,711 ไร่

หลักสูตรการเรียนรู้

- 1.การทำเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่
- 2.การลดต้นทุนการผลิตข้าวด้วยปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ
- 3.การเลี้ยงแพนดง
- 4.การสร้างอาหารเสริมโคขุน
- 5.การปลูกผักบุ้งแก้ว

แปลงเรียนรู้

การจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

ฐานเรียนรู้

- 1.การลดต้นทุนการผลิตข้าวด้วยปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

- 2.การเลี้ยงแพนดง

- 3.การปลูกผักบุ้งแก้ว

- 4.การสร้างอาหารเสริมโคขุน

สนับสนุนโดย สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ศูนย์เครือข่าย ศพก อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ตำบล	ชื่อ-สกุล ประธานศูนย์
1	ศพก.เครือข่ายกุดฉิม	โนนทัน	นายปรีชา ถาวงษ์กลาง
2	ศพก.เครือข่ายท่าศาลา	หนองเรือ	นายบุญสม โสกาวัน
3	ศพก.เครือข่ายหนองนกเขียน	โนนทอง	นางสมภาร พรหมเมตตา
4	ศูนย์เรียนรู้การผลิิตข้าวคุณภาพบ้านนาคำ	บ้านเม็ง	นายพงษ์ศักดิ์ สุพรรณ
5	ศูนย์เรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงบ้านผือ	บ้านผือ	นายจตุร ชุขธรรมมา
6	ศพก.เครือข่ายหนองนางวงษ์	ยางคำ	นายธนเทพ อุนารัตน์
7	ศพก.เครือข่ายบ้านหนองแวง	โนนสะอาด	นางพิศมัย ประวันโณ
8	ศพก.เครือข่ายไร่ปรีชา	บ้านเม็ง	นางสาวกัลยา พงสะพัง
9	ศพก.เครือข่ายจงตั้งใจ	โนนทอง	นางจงรัก อ่อนสีทา
10	เครือข่าย ศพก ป่าฝักหวานฟาร์ม คาเฟ่	จระเข้	นางสาวปนัดดา ดวงเศษวงษ์
11	ศูนย์เครือข่าย ศพก. ไร่ไอนุณิชาฟาร์ม	บ้านเม็ง	นายวิรัช โอสุลี
12	ศูนย์เครือข่าย ศพก. พันธุ์ดีฟาร์ม	โนนทอง	พันจ่าเอกวรภัทร จิตจง

QR code ป้ายองค์ความรู้ของศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอ หนองเรือ

1.น้ำหมักย่อยสลายฟางข้าว

